

Nr 152

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § lagen den 19 november 1886 (nr 84 s. 14) angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada; given Stockholms slott den 23 mars 1956.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed jämlikt § 87 regeringsformen föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § lagen den 19 november 1886 (nr 84 s. 14) angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada.

GUSTAF ADOLF

Herman Zetterberg

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i gällande bestämmelser om skyldighet för utlänning att vid rättegång i Sverige ställa säkerhet för rättegångskostnad. Ändringarna föranledes av ett mellan Sverige och Frankrike träffat rättshjälpsavtal, vilket i särskild proposition (nr 100) underställts riksdagen för godkännande.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 3 § lagen den 19 november 1886 (nr 84 s. 14)
angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk
domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada

Härigenom förordnas, att 3 § lagen den 19 november 1886 angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada¹ skall erhålla följande ändrade lydelse.

(Gällande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

3 §.

Konungen äger efter avtal med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet meddela bestämmelser, varigenom *den statsundersåtar befrias från skyldighet att ställa säkerhet, varom i denna lag är fråga.*

Konungen äger efter avtal med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet meddela bestämmelser, varigenom *medborgare i den främmande staten eller juridiska personer, bildade i denna stat enligt dess lag, befrias från skyldighet att ställa säkerhet, som i 1 § sägs, eller varigenom de erhålla samma befogenhet att kräva säkerhet, som enligt denna lag tillkommer svensk man.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1956.

---

¹ Senaste lydelse se SFS 1899:12 s. 8.

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 9 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, fråga om *vissa ändringar i gällande bestämmelser om skyldighet för utlänning att i rättegång vid svensk domstol ställa säkerhet för rättegångskostnad* samt anför därvid följande.

Om en utlänning vill inleda rättegång vid svensk domstol, är han i vissa fall skyldig att ställa säkerhet för motpartens rättegångskostnad. Bestämmelser härom finnes i *lagen den 19 november 1886 (nr 84 s. 14) angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada*. Ifrågakvarande lag tillkom på initiativ av riksdagen efter hemställan i en vid 1886 års riksdag väckt motion (se mot. II: 36 och lagutskottets utl. nr 43; jfr Nytt Jur. Arkiv II 1886 nr 7 s. 17 ff).

I 1 § stadgas att, om utländsk man vill hos svensk domstol väcka talan mot svensk man, det åligger honom att, på yrkande av svaranden, till denne avlämna löftesskrift av två vederhäftiga, inom landet bosatta svenska män, som borgar en för båda och båda för en såsom för egen skuld för den kostnad och skada, som käranden genom laga kraftägande beslut i rättegången kan kännas skyldig att gälda svaranden, eller också ställa annan säkerhet härför. Regeln gäller oavsett om utlänningen är bosatt här i riket eller icke. Yrkande om säkerhet får enligt stadgandet ej framställas senare än vid första rättegångstillfälle, då svaranden tillstädeskommer, och säkerhet får ej fordras, där utlänningens talan innefattar allenast genstämning eller grundas å växel eller äger rum i följd av offentlig stämning, som av domstol eller domare utfärdats. Beträffande tiden för yrkandets framställande stadgas numera i 28 § *lagen den 20 december 1946 om införande av nya rättegångsbalken*, att svaranden har att framställa yrkandet inom tid som i 34 kap. 2 § *rättegångsbalken* stadgas, d. v. s. då han första gången skall vid rätten föra talan i målet.

Då yrkande om säkerhet framställts, skall enligt 2 § i 1886 års lag käranden föreläggas att inom viss utsatt tid ställa säkerhet till det belopp och av

den beskaffenhet som av svaranden godkännes eller av domstolen då bestämmas, allt vid äventyr att målet eljest avskrivs.

Möjlighet till undantag från lagens bestämmelser beredes emellertid enligt 3 §. Enligt stadgande i denna paragraf äger Kungl. Maj:t efter avtal med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet meddela bestämmelser, varigenom den statens undersåtar befrias från skyldighet att ställa säkerhet varom i lagen är fråga. Sådana bestämmelser har av Kungl. Maj:t meddelats bl. a. i *kungörelsen den 18 april 1935 (nr 132) angående befrielse för vissa främmande undersåtar från skyldighet att i rättegång ställa säkerhet för kostnad och skada*. Kungörelsen innehåller undantagsregler beträffande undersåtar i ett stort antal länder. Undantagsreglerna är främst betingade av bestämmelser i 1905 års Haagkonvention angående vissa till civilprocessen hörande ämnen av internationell natur. Enligt art. 17 i nämnda konvention gäller att, om medborgare i en av de fördragslutande staterna, med hemvist i någon av dem, är kärke eller mellankommande part vid domstol i en annan av dessa stater, han ej må på grund av sin egenskap av utlänning eller i följd av saknaden av hemvist eller uppehållsort inom landet, förpliktas att ställa borgen eller annan säkerhet, under vad namn det vara må. Denna bestämmelse kompletteras av art. 18 och 19, som ger bestämmelser om att dom avseende rättegångskostnader i dylikt fall skall vara verkställbar i övriga fördragslutande stater. Möjlighet till sådan verkställighet inom Sverige beredes genom *lagen den 6 mars 1899 (nr 12 s. 9) om verkställighet i visst fall av utländsk domstols beslut*. Det stadgas i 1 § i denna lag att — om främmande stat genom avtal medger att beslut, varigenom förpliktelse att gälda rättegångskostnad blivit av svensk domstol ålagd kärke eller mellankommande part som är medborgare i den främmande staten och där har sitt hemvist, må i den staten bringas till verkställighet — Kungl. Maj:t äger förordna att beslut av domstol i den främmande staten må, i vad det innefattar så beskaffad förpliktelse, här i riket verkställas. Förordnande i sådant hänseende har meddelats av Kungl. Maj:t beträffande åtskilliga stater, bl. a. genom *kungörelsen den 18 april 1935 (nr 134) angående tillämpning av lagen den 6 mars 1899 om verkställighet i visst fall av utländsk domstols beslut*.

Ministern för utrikes ärendena anmäler denna dag fråga om godkännande bl. a. av ett med Frankrike träffat rättshjälpsavtal, innefattande bestämmelser om räckvidden och sättet för tillämpningen, såvitt rör förhållandet mellan Sverige och Frankrike, av vissa regler i 1905 års Haagkonvention. Såsom framgår av den av utrikesministern lämnade redogörelsen stadgas i art. 8 i det nämnda avtalet, att juridiska personer som bildats i ettdera landet i enlighet med dess lagar, i det andra landet skall åtnjuta de förmåner som tillerkännes fysiska personer enligt art. 17—19 i Haagkonventionen. Stadgandet innebär att en sådan juridisk person, då den uppträder som kärke eller intervenient i rättegång, icke på grund av sin egenskap av utländsk skall kunna förpliktas att ställa säkerhet för rätte-

gångskostnad. Genom hänvisningen till art. 18 och 19 i Haagkonventionen utfäster sig de båda staterna att tillse, att juridiska personer som med tillämpning av nämnda stadgande befriats från skyldigheten att ställa säkerhet icke därigenom undandrager sig verkställighet av dom avseende rättegångskostnader. Vidare stadgas i art. 9 i avtalet, att juridiska personer som avses i art. 8 och fysiska personer, som är medborgare i endera av de fördragsslutande staterna, vid rättegång i den andra staten har rätt att fordra ställande av säkerhet för rättegångskostnader under samma förutsättningar som denna stats egna medborgare.

Vid godkännande av avtalet torde — med anledning av den i art. 8 upptagna bestämmelsen — 3 § i 1886 års lag böra kompletteras så, att befogenheten för Kungl. Maj:t att befria undersåtar i främmande stat från skyldighet att ställa säkerhet för rättegångskostnad utsträcker att gälla jämväl bolag, förening eller annan samfällighet som bildats enligt lagen i den främmande staten. Vidare bör med anledning av bestämmelsen i art. 9 fogas ett tillägg till samma paragraf, varigenom Kungl. Maj:t bemyndigas att, efter avtal med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet, förordna att medborgare eller samfällighet i den främmande staten tillerkännes den befogenhet att i rättegång mot utlänning kräva säkerhet för rättegångskostnad som enligt lagen tillkommer svensk man. Någon ändring i 1 § i 1886 års lag för att utmärka att stadgandet omfattar jämväl juridiska personer torde ej erfordras. Att de i stadgandet använda uttrycken »utländsk man» och »svensk man» inbegriper såväl fysiska som juridiska personer blir i varje fall fullt klart efter ändringen i 3 §.

Såsom nyss nämndes utfäster sig Sverige genom avtalet att tillse att juridiska personer som i Frankrike befriats från skyldigheten att ställa säkerhet för rättegångskostnader icke kan undandraga sig verkställighet, om de dömes att utgiva sådan kostnad. Någon lagändring i detta avseende torde emellertid ej påkallas, då 1899 års lag medger verkställighet jämväl i fråga om förpliktelse att gälda rättegångskostnad som ålagts juridisk person. Ehuru själva ordalydelsen av 1 § i lagen möjligen kan giva anledning till en snävare tolkning, torde det stå klart att lagen tillåter att verkställighet må medgivas beträffande varje beslut som innefattar förpliktelse för känd eller mellankommande part att utgiva ersättning för rättegångskostnad. En sådan mera vidsträckt tolkning av lagen ligger till grund för de tillämpningsföreskrifter till lagen som utfärdats år 1935.

Den föreslagna ändringen i 1886 års lag torde lämpligen kunna träda i kraft den 1 juli 1956.

Enligt vad nu anförts har inom justitiedepartementet upprättats förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § lagen den 19 november 1886 (nr 84 s. 14) angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över lagförslaget, av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemstäl-
lan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Chr. af Winklerfelt

Bilaga.

F ö r s l a g

till

L a g

**om ändrad lydelse av 3 § lagen den 19 november 1886 (nr 84 s. 14)
angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk
domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada.**

Härigenom förordnas, att 3 § lagen den 19 november 1886 angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada¹ skall erhålla följande lydelse.

*(Gällande lydelse)**(Föreslagen lydelse)***3 §.**

Konungen äger efter avtal med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet meddela bestämmelser, varigenom *den stats undersåtar befrias från skyldighet att ställa säkerhet, varom i denna lag är fråga.*

Konungen äger efter avtal med främmande stat och under förutsättning av ömsesidighet meddela bestämmelser, varigenom *medborgare i den främmande staten eller bolag, förening eller annan samfällighet, som bildats enligt lagen i denna stat, befrias från skyldighet att ställa säkerhet, varom i denna lag är fråga, eller varigenom sådan medborgare eller samfällighet tillerkännes den befogenhet att kräva säkerhet, som enligt lagen tillkommer svensk man.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1956.

¹ Senaste lydelse se SFS 1899:12 s. 8.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 21 mars 1956.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden LECH,
REGNER,
LIND,
regeringsrådet LORICHS.

Enligt lagrådet den 15 mars 1956 tillhandakommet utdrag av protokoll över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 9 mars 1956, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till lag om ändrad lydelse av 3 § lagen den 19 november 1886 (nr 84 s. 14) angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av byråchefen för lagärenden i justitiedepartementet P. Bergsten.

Lagrådet yttrade:

I texten till det med Frankrike träffade rättshjälpsavtal som föranlett lagförslaget användes uttrycket »juridiska personer» och motsvarande franska ord såsom beteckning å dem som skola åtnjuta de förmåner som enligt Haagkonventionen tillerkännas fysiska personer. I förslaget har i stället angivits, att förmånerna tillkomma »bolag, förening eller annan samfällighet». Under denna bestämning torde stiftelser näppeligen kunna inrymmas. Även om uttrycket »juridiska personer» med hänsyn till dess teoretiska anstrykning icke väl lämpar sig för användning i vanlig lagtext, torde betänkligheter icke böra anses möta mot att detsamma begagnas i en bestämmelse av den art varom här är fråga. Lagrådet förordar att så sker.

Ur protokollet:
Sverker Jonson

Utdrag av protokollet över justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 mars 1956.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena anmäler chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, lagrådets den 21 mars 1956 avgivna utlåtande över det till lagrådet den 9 mars 1956 remitterade förslaget till *lag om ändrad lydelse av 3 § lagen den 19 november 1886 (nr 84 s. 14) angående skyldighet för utländsk man att i rättegång vid svensk domstol mot inländsk man ställa borgen för kostnad och skada.*

Föredraganden hemställer, att lagförslaget, med den av lagrådet föreslagna ändringen och viss redaktionell jämkning i övrigt, måtte jämlikt § 87 regeringsformen föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Torsten Johansson